

УКРАЇНА

(19) UA (11) 71310 (13) A

(51) 7 G09B23/28, A61K38/11

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ЛІКУВАННЯ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ І ТИПУ В ЕКСПЕРИМЕНТІ

1

2

(21) 20031211949

(22) 19.12.2003

(24) 15.11.2004

(46) 15.11.2004, Бюл. № 11, 2004 р.

(72) Тржецинський Сергій Дмитрович, Колесник
Юрій Михайлович, Дунаєв Віктор Володимирович(73) ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ, Тржецинський Сергій Дмитрович,Колесник Юрій Михайлович, Дунаєв Віктор Воло-
димирович(57) Спосіб лікування цукрового діабету І типу в
експерименті шляхом введення діабетичним тва-
ринам інсуліну та нейропептиду, який
відрізняється тим, що як нейропептид вводять
окситоцин підшкірно в дозі 8 ОД/кг два рази на
добу протягом двох тижнів.

Винахід стосується експериментальної меди-
цини, а саме фармакології, патофізіології, ендок-
ринології і може бути використаним для ефектив-
ної фармакотерапії цукрового діабету І типу у
експериментальних тварин.

Основний спосіб лікування цукрового діабету
І типу полягає у введенні хворій тварині адекват-
ної дози інсуліну, який на протязі певного часу
знижує вміст цукру в крові до нормального рівня.
Але моноінсулінотерапія має деякі недоліки, а
саме, не зупиняє подальшого пошкодження ен-
докринного апарату підшлункової залози, та як
наслідок, - до прогресування ступеню ендотокси-
козу, та одним з найбільш суттєвих побічних ефе-
ктів є висока імовірність розвитку гіпоглікемічного
стану.

Відомий спосіб лікування цукрового діабету в
експерименті, який полягає у введенні інсуліну
лабораторним тваринам, та додатковому вве-
денні нікотинаміду (Шишко П.Н., Садыкова Р.Е.,
Шмагов А.Ю. и др. Роль никотинамида в возник-
новении и течении стрептозототцининдуцирован-
ного диабета // Проблемы эндокринологии. -
1993. -т.39, №3. -С.38-40.)

Спільними суттєвими ознаками аналога та
винаходу, що заявляється є такі:

- лікування діабетичних тварин проводилося
введенням інсуліну;

- додатково вводилася допоміжна речовина.

Недоліками вищезазначеного аналога є те,
що введення нікотинаміду покращує функцію
бета-клітин у діабетичних тварин, але без суттє-
вого зниження потреби в інсуліні. Крім того
нікотинамід необхідно використовувати у доволі
високих дозах (500мг/кг).

Найбільш близьким за технічною сутністю та
результатами, що досягаються, є спосіб, що по-
лягає у введенні лабораторним тваринам інсуліну
сумісно з гастрином та ендотеліальним фактором
росту (Brand S.J., Tagerud S., Lambert P. et al.
Pharmacological treatment of chronic diabetes by
stimulating pancreatic beta-cell regeneration with
systemic co-administration of EGF and gastrin //
Pharmacol. Toxicol.- 2002. -Dec., 91 (6). -P.414-
420.)

Спільними суттєвими ознаками прототипу і
винаходу, що заявляється, є:

- лікування діабетичних тварин проводилося
введенням інсуліну,

- додатково вводилися нейропептиди.

Недоліком цього способу є той факт, що ви-
щезгадані нейропептиди є експериментальними
синтетичними сполуками, не являються офіційно
зареєстрованими лікарськими препаратами, та
мають велику вартість.

В основу винаходу поставлено задачу удо-
сконалення способу лікування цукрового діабету І
типу в експерименті шляхом застосування іншого
нейропептиду, що дозволить підвищити ефекти-
вність лікування цукрового діабету І типу в експе-
рименті.

Поставлена задача вирішується тим, що у
спосіб, який полягає у введенні діабетичним
тваринам інсуліну та нейропептиду, новим є те,
що як нейропептид вводять окситоцин підшкірно
в дозі 8 ОД/кг 2 рази на добу протягом двох тиж-
нів.

Причинно-наслідковий зв'язок між сукупністю
ознак, що заявляються, та технічним результатом
полягає у такому: нейропептид окситоцин має

(13) A

(11) 71310

(19) UA

властивість гальмувати процес деструкції β -клітин при цукровому діабеті у тварин, а також стимулювати синтез та секрецію ендogenous інсуліну β -клітинами підшлункової залози, крім того виявляє інсуліноподібну дію і в експерименті здатний регулювати вуглеводний та ліпідний обміни.

Спосіб здійснюють таким чином.

Через 3 тижня після моделювання стрептозотцинового цукрового діабету дослідним щурам лінії Вістар вводять підшкірне інсулін та розчин окситоцину 8 ОД/кг два рази на добу на протязі двох тижнів.

Приклад

Групі щурів через 3 тижня після моделювання стрептозотцинового цукрового діабету починали вводити підшкірно інсулін Семілонг СМК в дозі 2 ОД/кг та розчин окситоцину в дозі 8 ОД/кг два рази на добу. У дослідних тварин визначали рівень базальної глікемії, фруктозамінемії та вміст інсуліну в крові, проводили внутрішньоочеревинний тест толерантності до глюкози та розраховували розмір площі під глікемічною кривою, а також проводили тест чутливості периферичних тканин до дії інсуліну. Усі ці показники визначали перед моделюванням цукрового діабету, через 3 тижня після індукції діабету та після 14-ти денного введення діабетичним тваринам інсуліну разом з окситоцином. На початку експерименту рівень базальної глікемії дорівнював $4,7 \pm 0,2$ ммоль/л, фруктозамінемії - $9,3 \pm 2,2$ ммоль/г, інсулінемії - $63,2 \pm 3,8$ пмоль/л, площа під глікемічною кривою - $236,0 \pm 8,9$ ммоль/лхв, чутливість периферичних

тканин до дії інсуліну - $57,6 \pm 4,6\%$. Через 3 тижня після моделювання цукрового діабету у щурів значно підвищився рівень базальної глікемії до $10,5$ ммоль/л, фруктозамінемії - до $22,3 \pm 0,9$ ммоль/г, площа під глікемічною кривою - до $756,0 \pm 26,5$ ммоль/лхв, в той же час рівень базальної інсулінемії знизився до $37,5 \pm 2,4$ пмоль/л, а чутливість тканин до дії інсуліну - до $27,0 \pm 2,7\%$. Внаслідок лікування діабетичних тварин введенням інсуліну разом з окситоцином на протязі двох тижнів, рівень базальної глікемії знизився до $5,6 \pm 0,4$ ммоль/л, фруктозамінемії - до $12,3 \pm 0,6$ ммоль/г, площа під глікемічною кривою - до $352,4 \pm 20,5$ ммоль/лхв. Всі ці вищезгадані показники були вірогідно нижче ніж в групах діабетичних щурів, яких лікували окремо інсуліном чи окситоцином у таких самих дозах. В той час же час рівень базальної інсулінемії підвищився до $53,5 \pm 1,6$ пмоль/л, чутливість тканин до дії інсуліну - до $49,1 \pm 3,9\%$, що також було вірогідно вище ніж у групах діабетичних щурів, яких лікували цими засобами окремо. Крім того, в групі щурів, яких лікували сумісним введенням інсуліну з окситоцином, не було зареєстровано випадку гіпоглікемії, в той час як, у групі тварин, яких лікували тільки інсуліном, гіпоглікемічний стан спостерігався у 30% дослідних щурів. Імуноцитохімічні дослідження панкреатичної залози свідчили, що в групі діабетичних тварин, яких лікували інсуліном та окситоцином, покращились репараційні процеси пошкоджених бетаклітин в панкреатичних островцях. Це дозволило зменшити добову дозу ін'єкційного інсуліну, а також призвело до стійкої компенсації вуглеводного та ліпідного обмінів.